

Историја је место неочекиваног

Разговор водио: Слободан Ерић

Анализе процеса и стања у коме се налази савремена Европа француског мислиоца Мишела Жофроа плене једном процидљивошћу, нетипичним аналитичким приступом и једним интелегентним цинизмом. Мишел Жофроа је рођен 1950. Дипломирао је политичке науке. Редовно пише за фондацију Полемиа (www.polemia.com). Коаутор је речника „Новланг“ (речник политички коректних израза) у издању фондације Полемиа.

Поштовани господине Жофроа, за наше читаоце у Србији и на подручју Балкана можете ли нам на почетку укратко дати оцену стања у коме се налази Европска унија? И друге државе и народи пролазе кроз различите кризе, али криза Европе, Запада, нешто је специфично, јер је Европа била до почетка двадесетог века предводник цивилизације, а Америка, или, можемо рећи, Запад, триумфалистички је дочекао крај 20. века. Шта се то догодило, на први поглед за кратко време, шта је довело до кризе? Да ли је то само криза економије, криза модела, криза духа, човека...?

- Западна Европа пролази кроз системску и глобалну кризу, као што је то више пута био случај у њеној историји, нарочито после Првог светског рата. Та криза је резултат више фактора који постоје већ дуже време, а који су достигли свој врхунац почетком 21. века, иако се њихови корени налазе у прошлости. По мом мишљењу, ради се о три главна феномена: први је старење европског становништва, због њене демографије и њене „велике замене“ имигрантима који су много плоднији. Та замена, која је без преседана у модерној историји, један је од највећих изазова. Нажалост, западњачка олигархија нема

Први феномен је старење европског становништва, због европске демографије и њене „велике замене“ имигрантима који су много плоднији. Та замена, која је без преседана у модерној историји, један је од највећих изазова. Нажалост, западњачка олигархија нема никакву намеру да се бори против тог изазова, већ напротив, подржава имиграцију јер то одговара интересима великих мултинационалних компанија

никакву намеру да се бори против тог изазова, већ она, напротив, подржава имиграцију јер то одговара интересима великих мултинационалних компанија. То проузрокује све већу пометњу код изворних Европљана који имају утисак да су их елите оставиле на цецилу. Затим, Западна Европа је такође изгубила монопол силе, науке и привредног раста у корист остатка света, нарочито земаља у развоју. То је право значење речи „глобализација“. Европљани тога још нису савсем свесни, јер се од њих крије та реалност. Међутим, Западна Европа више не успева да се наметне у све конкурентнијем свету, јер се везала за идеологију слободне трговине. Први пут после дуго времена, западњаци сумњају у своју будућност. И, на крају, западњачки политички систем је постао постдемократски: данас више нису грађани ти који владају, већ финансијске и економске транснационалне олигархије. Те олигархије не посматрају грађане као највиши политички циљ, већ као препреке које треба уклонити. Западна Европа више није она демократија како су је схватили наши преци,

већ један отворени економски простор, тј. једна велика егзистенцијална рупа. Европљани непрестано причају о својим „вредностима“, држећи придику другима, али то је да би у ствари прикрили своје тужно роштво. А да не говоримо о томе да се те „вредности“ данас окрећу против њих, као у случају људских права. Укратко, европска криза је глобална криза: али ради се првенствено о кризи културе и морала, пре него о економској кризи.

Занимљиво је да Ви, на супрот једном читавом корпусу различитих идеја и аутора који мисле да глобална управљачка елита све контролише, мислите супротно: „Олигархија мисли да влада светом“. Кажете да светска олигархија „не управља ни једном снагом коју је неопрезно солободила. Те снаге сада њом управљају, вукући све нас у провалију“. Молимо Вас за подробнију аргументацију ове Ваше тезе.

- Олигархија мисли да може да влада светом против воље народа. Она мисли да је економија непрестив хоризонт чове-

чанства и да пост-демократија представља најбољи могући политички режим. Она мисли да отелотворује крај историје. Али све је то само илузија. Мали клуб привилегованих који чине олигархију сматра да су њихове жеље стварност. Те

жеље су основане на расистичкој претпоставци: а то је она по којој је англосаксонски модел једини и најбољи. Ипак, не треба прецењивати моћ олигархије јер је чињенице непрестано демантују. Идентитет и култура одолевају тржи-

шном империјализму. Непрестане финансијске кризе су доказ да олигархија више не влада економијом. Америчка моћ је ослабљена, иако је за сада доста јака, јер свет постаје све мултиполарнији, захваљујући земљама у развоју. А у Европи се, како криза напредује, олигархија све више оспорава.

Олигархијски систем постоји још увек само зато што још увек не постоји његово глобално оспоравање и зато што још увек не постоји уверљива конкуренција против таквог система, сем радикалног исламизма, али он не може да се тиче Европљана.

Осећа се, међутим, да долази време неке нове политичке алтернативе, другачије од западњачке олигархије.

Скрећемо пажњу и на Вашу анализу медијске интерпретације убиства у Рену, где је једног француског дечака 13-годишњака задавио 16-годишњак, дечак имигрант пореклом из Чеченије, чије су

Олигархија мисли да може да влада светом против воље народа. Она мисли да је економија непрестив хоризонт човечанства и да пост-демократија представља најбољи могући политички режим. Она мисли да отелотворује крај историје. Али све је то само илузија. Идентитет и култура одолевају тржишном империјализму. Непрестане финансијске кризе су доказ да олигархија више не влада економијом. Америчка моћ је ослабљена, иако је за сада доста јака, јер свет постаје све мултиполарнији, захваљујући земљама у развоју

Европске судије које се инспиришу овом идеологијом сматрају да странци који незаконито уђу на територију државе имају иста или чак већа права од грађана који поштују закон. Ова идеологија дакле уништава друштвене везе и политички поредак. Она уноси све веће сукобе у друштво. Због тога у пост-демократији има више полицајаца него војника

име Сулејман медији заменили за Владимир. Шта је позадина прикривања праве истине у овом и другим случајевима убиства и сукоба који почивају на расној и етничкој основи? Од чега властодршци и контролисани медији имају толики страх – да се не сруши сан о мултиетничком животу у Европи, или...?

- Медијски западњачки систем служи економским и финансијским силама које се све залажу за пораст имиграционог становништва, јер је имиграција одувек била средство да се послодавци отарасе радника који су део изворног становништва, као и да се отарасе социјалних закона. Медији се непрестано труде да нам представе имиграцију, нарочито муслиманску, у позитивном светлу, као „добру прилику за Француску“. Медији су се дакле навикли да минимизују реалност делинквенције када она, на пример, прозилази од имиграције. У суштини, они прерушавају стварност, на шта је много пута указала и фондација Полемиа. Зашто то раде? Зато што би указивање на то да имиграција није „добра прилика за Француску“ већ катастрофа неизбежно водило ка указивању на то ко је одговоран за такву ситуацију: а то је западњачка олигархија. Зато медијски систем радије прерушава чињенице, као на пример када мења идентитет учесника. Међутим, све више и више Европљана, који се свакодневно суочавају са стварношћу имиграције, зна да чита између редова и да препозна лажи.

Желимо да са нашим читаоцима поделимо Вашу бриљантну анализу о политичкој злоупотреби демократије, где се владавина народа и суверенитет, као суштинске одреднице демократије, релативизују. Глас народа, глас већине, ограничава се правом разних мањина, имиграната, верских, сексуалних мањина... Шта се то десило, у шта су се суштински трансформисали систем и демократија у западним друштвима, и да ли опасност од неких модификованих

облика тоталитаризма и комунизма још није прошла?

- Не верујем у повратак комунизма у Западној Европи јер та доктрина више нема шта да пружи и јер се „радничка класа“ драстично променила током двадесетог века. Опасност која вреба је другачија: ради се о тржишном тоталитаризму са људским ликом. То је оно што се зове пост-демократија. Пост-демократија потиче од снажног повратка либералне идеологије после распада СССР. Она прати пораст моћи великих компанија и финансијских институција које постају једина суверена моћ, изнад држава и граница, у име добробити либерализације тржишних размена. Либерална идеологија умањује де-

мократију и претвара је у процедуралну одбрану индивидуалних права: она више није базирана на активном учешћу грађана у друштвеном животу. Она напада државе како би олигархија могла да влада без народне контроле.

У пост-демократско доба, грађани дакле више немају контролу над својом судбином: они постају обични „људски ресурс“ на услузи тржишта. Ослобађање економске моћи од сваке регулативе такође проузрокује повећање социјалних неједнако-

сти, појава која се осећа на целом Западу. Претварајући демократију у идеологију људских права и у принцип „недискриминације“, пост-демократија води ка социјалном експлодирању и ка рату свих против свих, тј. ка насиљу. Тако, на пример, европске судије које се инспиришу овом идеологијом сматрају да странци који незаконито уђу на територију државе имају иста или чак већа права од грађана који поштују закон. Ова идеологија дакле уништава друштвене везе и политички поредак. Она уноси све веће сукобе у друштво. Због тога у пост-демократији има више полицајаца него војника, а контрола народа – било полицијска или медијска – постаје један од већих задатака.

У Француској војци су постојали и официри који су се сећали некадашњег пријатељства Француске и Србије. Иако ово питање некима који свет виде очима мејнстрим медија може да звучи прилично анахроно, шта Ви мислите о некадашњем пријатељству наша два народа скованом у рововима на Солунском фронту?

- Не верујем да међународна политика треба да буде базирана на осећањима, нити на вечним успоменама из прошло-

нису њени. Наставак догађаја им је, нажалост, доказао да су били у праву.

Политичка елита у Београду жели да уведе Србију у Европску унију, изгледа чак и по цену предаје Косова Албанцима. Шта Ви поручујете Србима, треба ли они да уђу у Европску унију?

- Срби су ти који најпре треба да одговоре на то питање! Али треба да знају да Европска унија, таква каква је данас, не штити ни идентитет ни опстанак европских народа. Она сваког дана постаје све више „затвор народа“, као што је то некада била Аустроугарска. Европска унија није зона благостања, мира и слободе као што се представља, већ један простор пун ограничења и инструмент уништења суверенитета Европљана. Треба га, дакле, или игнорисати, или реконструисати, али му се не треба повинovati.

Молимо Вас да нам дате Вашу оцену тренутног стања у међународним односима: односима између две велике силе – САД и Русије – Европске уније, Кине, као и о рату у Сирији и кризи на Блиском истоку, која се све више компликује.

- Сједињене Америчке Државе желе да сачувају своју улогу светске супер-силе коју су стекле после нестанка СССР и совјетског блока, док свет тренутно постаје све мултиполарнији. Ова контрадикторност проузрокује и проузроковаће у будућности све веће сукобе, јер се само Европљани потчињавају америчком вођству. САД такође воде политику стратешког опкољавања Русије. Више од свега се плаше те Европе од „Атлантика до Урала“, коју је пожелео генерал Де Гол. Такође смо сведоци светског такмичења у преузимању природних ресурса. А да не говоримо о буђењу ислама као конкурентног универзализма...

Све то нам показује да, насупротив ономе што сматрају неки либерали, крај историје неће доћи у 21. веку. Напротив, непрестано се појављују нови учесници и нови изазови.

Али у таквом конфликтном контексту, Европска унија, која сматра да има

САД такође воде политику стратешког опкољавања Русије. Више од свега се плаше те Европе од „Атлантика до Урала“, коју је пожелео генерал Де Гол. Такође смо сведоци светског такмичења у преузимању природних ресурса. А да не говоримо о буђењу ислама као конкурентног универзализма

улогу „нежне силе“, нажалост је све мање способна да промовише своје сопствене интересе.

Ви сте један од ретких мислилаца који поред анализе позива и на акцију отпора. Дефинисали сте Европу, позивате се на херојску европску епску вертикалу, 300 Спартанаца, борце са Лепанта... Помињете песемизам као растућу политичку снагу у Европи, која се може претворити у акцију. Заиста, како се борити у веремењу конформизма и малодушности, како повратити сјај хришћанске Европе нација и непоновљивих идентитета?

- Ако се држимо вештачког света који нам сервирају медији, постоје разлози да будемо песимисти за будућност Европе. Али, ако анализирамо стварност мало детаљније, уочићемо семе европске обнове: нарочито међу активним становништвом и код младих.

Ситуација у Западној Европи много личи на ситуацију при крају постојања СССР: постоји једна номенклатура која је одсечена од народа и која преузима целокупну власт, интелектуалци постају дисиденти против идеологије система, шири се званична злогласна пропаганда, конкурентност је све слабија, државе имају скоро само репресивну улогу.

Гледајући споља, западни систем изгледа моћно, али је, у ствари, труо изнутра. Медијски зид већ пуца. А и други зидови ће пасти.

Олигархија нам непрестано понавља да треба да се прилагодимо том свету, тј. да му се предамо. Али све више Европљана сматра да тај свет може још да се промени.

Доминик Венер, велики историчар који више није међу нама, једном је рекао: „Историја је место неочекиваног“.

(Напомена: Мишел Жофрoа је инсистирао да у интервјуу не буде објављена његова фотографија.)

Превод са француског: Светлана Максoвић